

Obr. 19. Sušice. Sekeromlat ze serpentinitu. Foto Z. Schenk, kresba M. Kovářová.
Fig. 19. Sušice. A serpentine battle-axe. Photo by Z. Schenk, drawing by M. Kovářová.

Nalezeným předmětem je velmi dobře zachovaný exemplář kamenného sekeromlatu, není vyloučeno slezského typu, který byl po odlomení týlové části druhotně upraven (obr. 19). Rozměry předmětu jsou následující: délka 106 mm, max. šířka 41,5 mm, výška v úrovni ostří 49,9 mm, výška v úrovni týlu 35 mm. Hmotnost sekeromlatu činí 340 g. Sekeromlat se v podélném průřezu zužuje směrem k ostří. Příčný průřez má v úrovni ostří oválný až čokovitý tvar, v úrovni týlu téměř pravidelný kruhový tvar. Průměr provrtu činí na horní straně předmětu 18 mm, na spodní se zužuje na 16 mm. Ostří nástroje je nepoškozeno. Ve středu týlu je patrná nenápadná zahlazená jizva po odlomení v místě původního provrtu. Po odlomení byl poškozený předmět z kvalitního materiálu opatřen novým provrtem umístěným blíže k břitů nástroje. Sekeromlat byl zhotoven ze serpentinitu (hadce), horniny světle šedomodrého zabarvení. Naměřená hodnota magnetické susceptibilitity vykazuje $35,8 \times 10^{-3}$ SI jednotek. Sušický exemplář má na bočních stranách nápadně výraznou foliaci horniny použité pro výrobu, což je umocněno precizním finálním vyhlazením povrchu nástroje. Z geologického hlediska lze původ horniny hledat v oblasti serpentinitového masívu Gogolów–Jordanów (Přichystal 2009, 186–187).

Nově nalezený exemplář sekeromlatu ze Sušic rozšiřuje dosud známé nálezy těchto specifických artefaktů pozdního eneolitu na Přerovsku, ale na rozdíl od nich má zvláštní tvar, který neumožňuje jeho přímé datování ke kultuře se šňůrovou keramikou. V jejím prostředí k němu nenacházíme analogie. Původně mohl být součástí hrobového inventáře, narušeného hlubokou orbou. Nejblíže známý mohylník patřící kultuře se šňůrovou keramikou, zkoumaný v roce 1920 I. L. Červinkou, je vzdálen 1,5 kilometru jihovýchodním směrem v trati „Černá polehla“ na rozhraní katastrů obcí Pavlovice a Sušice u Přerova. Předchozí ojedinělý náleze sekeromlatu slezského typu z katastru obce Sušice u Přerova pochází z trati „Komárovy“ v roce 2015 (Schenk 2021; Schenk et al. 2021, 26–27).

Z území přerovského regionu jsou sekeromlaty slezského typu známy z více lokalit, například Dřevohostice, Horní Nětčice či Kokory (Šebela 1999, 61–62, 55, 74, 129–133, Pl. 15: 1, 137: 2, 3, 144: 7, 89: 3, 90: 4, 91: 3).

Literatura

- Diviš, J. 2004: Archeologické nálezy od osady Kudlov u Sušic, okr. Přerov. *Archeologie Moravy a Slezska* IV, 16–20.
- Pavelčík, J. 1985: Sídliště u Sušic – Kudlova (okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 1983, 108.
- Přichystal, A. 2009: *Kamenné suroviny v pravěku východní části střední Evropy*. Brno: Masarykova univerzita.
- Schenk, Z. 2021: Sušice (k. ú. Sušice u Přerova, okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 62(1), 220.
- Schenk, Z., Cibulka, D., Vlach, M. 2021: *Pravěké až středověké osídlení katastru obce Sušice u Přerova ve světle archeologických pramenů*. Sušice: obec Sušice.
- Šebela, L. 1999: *The Corded Ware Culture in Moravia nad in the Adjacent Part of Silesia (Catalogue)*. *Fontes Archaeologiae Moraviae* XXIII. Brno: Archeologický ústav Akademie věd České republiky v Brně.

Summary

A Late Eneolithic polished stone battle-axe made of serpentine (Fig. 19) was found during a surface survey in “Dílnice” field (plot No. 818/1), Sušice u Přerova cadastral area, Přerov District. Geologically, the source of raw material of this battle-axe could be found in Gogolów–Jordanów serpentine massif in southern Poland. The serpentine was mined in Lower Silesia mainly in the Late Stone Age.

Zdeněk Schenk, Antonín Přichystal

Velké Hoštice (okr. Opava)

Ul. Mírová, parc. č. 429, 428/2, 427/3.

Eneolit. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Slezské zemské muzeum, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 49.9338283N, 17.9746700E

V březnu roku 2021 proběhl na katastru Velkých Hoštic záchranný archeologický výzkum při výstavbě rodinného domu. Při zemních pracích byly zjištěny archeologické situace v počtu 14 objektů (9 zásobnicových jam – z toho jedna možná pec, 3 sídlištní jámy – jedna možná okraj hlínku, 1 kúlová jáma, 1 žlábek), které náležely dvěma horizontům osídlení, a to lengyelské kultuře a době bronzové (viz oddíl Doba bronzová).

Literatura

Neuveдено.

Summary

A rescue archaeological excavation conducted in Velké Hoštice (Opava District) prior to the construction of the family house uncovered a settlement from the Lengyel culture.

Jiří Juchelka, Ondřej Klápa, Marek Pietoň

Vlčnov (okr. Uherské Hradiště)

„Hýblův kříž“, parc. č. 4575/194, 3565/3.

Badenská kultura. Sídliště. Skupina/sít' sond. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Slovácké muzeum v Uherském Hradišti, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 49.0108128N, 17.5905033E

Na úseku nově budované cyklostezky podél silnice z Vlčnova směrem na Uherský Brod bylo po skrytí ornice zachyceno několik sídlištních objektů a mocná jednolitá kulturní vrstva,

tvořená tmavě šedohnědou uloženinou s obsahem archeologického materiálu (AMČR). Detektorovou prospekci reziduálně zbývající vrstvy neskrýté podorniči byl získán soubor středověkých a novověkých kovových artefaktů. Ze samostatně ležících objektů se podařilo zachytit jednu sloupovou jámu a menší sídlištní objekt nejasné funkce. Za pozornost stojí jedna větší a jedna menší kumulace kamení. Ty se nacházely blízko sebe ve svrchních partiích kulturní vrstvy. Mezi kamením se v nezanedbatelné míře vyskytovaly předměty z kategorie tzv. ostatní kamenné industrie. U samotné kulturní vrstvy bylo kvůli její jednolitosti přistoupeno ke zkoumání metodou sondáže. Celkem bylo vytyčeno a vykopáno šest sond různých velikostí a různé orientace za účelem zdokumentování jejího maximálního rozsahu. Kulturní vrstva byla v jednom místě porušena recentním výkopem pro instalaci a pozdější odstranění sloupu elektrického vedení. Ze zachycených objektů a kopaných sond se podařilo vyzvednout množství morfologicky rozmanitých střepů keramických nádob přisuzovaných lidu badenské kultury, mazanice, štípanou a ostatní kamennou industrii a zvířecí kosti. Na západním okraji kulturní vrstvy bylo odkryto koryto zaniklého potoka či sezónního vodního toku, jehož břeh byl v zachycené části osázen třemi kůlovými jamkami v pravidelných zrostupech. Lze tak předpokládat, že obyvatelé zde zkoumaného sídliště využívali tento břeh jako přirozenou hranici své osady a doplnili jej ohrazením kůlové konstrukce. Toto koryto bylo uměle zasypáno nejdříve v období raného novověku, o čemž svědčí keramický materiál obsažený v jednotlivých vrstvách jeho zásypu.

Jedná se o první sídliště badenské kultury zachycené a zkoumané na katastru obce Vlčnov. Pro malý rozsah zkoumané plochy a nedostatek chronologicky citlivých prvků na keramice však výzkum nepřinesl informace o přesnějším chronologickém zařazení sídliště v rámci vývoje badenské kultury na jihovýchodní Moravě.

Literatura

AMČR: Záznam M-202102636 [cit. 2022-04-07]. Archeologická mapa České republiky.

Summary

A new Baden culture settlement was discovered within a minor rescue excavation instigated by the construction of a cycleway in Vlčnov, “Hýblův kříž” field (Uherské Hradiště District) in 2021.

Zdeněk Kuchař

Výkleky (okr. Přerov)

„Padělký“, parc. č. 134/52.

Mladší/pozdní eneolit. Ojedinelé artefakty. Povrchový sběr.

Průzkum. Uložení nálezu: Muzeum Komenského v Přerově, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 49.5491533N, 17.4731533E

V roce 2014 byl na katastru obce Výkleky během povrchové prospekce realizované spolupracovníkem Muzea Komenského v Přerově, p. o., L. Dokoupilem zajištěn soliterní nálezu silicitové sekery z pozdní doby kamenné. Místo nálezu se nachází při jižním okraji katastru obce, jižně od areálu zemědělského družstva, na parc. č. 134/52. Lokalita je situována pod vrcholem bezejmenného kopce, jižně od kóty 328 m, nad pravým břehem potoka Kyjanka. Nalezená silicitová hlazená sekera má mírně trapézovitý tvar s téměř nepoškozeným mírně zaobleným ostřím (obr. 20). Celková délka sekery činí 83 mm, šířka břitu je 43 mm, šířka střední části těla 46 mm, šířka týlu 30 mm. Maximální tloušťka artefaktu je 25 mm. Hmotnost sekery činí 141,3 g.

V podélném průřezu se zužuje směrem k ostří i k týlu. Příčný průřez má téměř pravidelný čokovitý tvar. Povrch artefaktu je hlazený. Pouze v horní týlové části předmětu v ploše i na bocích jsou zřetelné částečně zahlazené hlubší prohlubně vzniklé během výrobního procesu štípáním, které byly patrně ponechány z důvodu lepší fixace předmětu do dřevěné násady. Sekera byla zhotovena z kropenatého šwięciechowského silicitu světle až středně šedohnědého zabarvení s bělavými okrouhlými skvrnami. Zdroje kropenatého šwięciechowského silicitu se nacházejí v jižní části středního Polska, objevují se až na severovýchodním předhůří Svatokřížských hor u východního břehu středního toku Wisly (Šebela, Přichystal 2007, 578; Přichystal 2009, 98–99).

Ze surovinového hlediska lze analogii k exempláři z Výklek hledat u staršího nálezu silicitové sekery z katastru obce Veselíčko. Tento nálezu byl datován do období pozdního eneolitu a přiřazen ke kultuře se šňurovou keramikou (Šebela, Přichystal 2007, obr. 1; 2020, Photo 78). O obdobném datování lze uvažovat rovněž v případě nálezu sekery z Výklek. Přibližná vzdálenost obou poloh je pouhé 3 kilometry. Nový nálezu z Přerovska je dalším dokladem napojení území Moravské brány a jejího okolí prostřednictvím dálkových distribučních sítí na zdroje kropenatého šwięciechowského silicitu ve středním Polsku v období eneolitu.

V okolí místa nálezu silicitové sekery z Výklek byla následně provedena povrchová prospekce, kterou se podařilo získat několik kusů zařaditelných do štípané industrie (čepel a dva úštěpy ze silicitu glacienních sedimentů).

Literatura

Přichystal, A. 2009: *Kamenné suroviny v pravěku východní části střední Evropy*. Brno: Masarykova univerzita.

Šebela, L., Přichystal, A. 2007: Nálezu silicitové sekery z Veselíčka na Přerovsku. *Archeologické rozhledy* LIX(3), 578–580.

Šebela, L., Přichystal, A. 2020: *Silicite Axes in Moravia, Czech Silesia and Bohemia*. Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno 65. Brno: Czech Academy of sciences, Institute of Archaeology, Brno.

Obr. 20. Výkleky. Eneolitická sekera z kropenatého šwięciechowského silicitu. Foto Z. Schenk.

Fig. 20. Výkleky. An Eneolithic silicite polished axe made of spotted silicite of the Świeciechów type. Photo by Z. Schenk.

Summary

An isolated Eneolithic silicite polished axe was found in Výkleky (Přerov District) in 2014 during a surface survey. This unique artefact (Fig. 20) was made of spotted silicite of the Świeciechów type.

Zdeněk Schenk, Lubomír Dokoupil